

Ardeaulul Economic

ORGAN AL INDUSTRIEI, COMERTULUI ȘI FINANȚEI DIN ARDEAL ȘI BANAT

Director:
TRAIAN CHIRILĂ

ABONAMENTE:
1 an 6 luni
800 400
Particulari
Autorități, bănci și întreprinderi in-
dustriale și comerciale 1000 500
Publicații cm-patrat Lei 10.

Redacția și administrația
Str. Minerva No. 7.
CLUJ. TELEFON 444

48 la sută

interese iau unele bănci din Cluj dela creditori pentru imprumuturile acordate în luna August.

Desigur că, astăzi când o criză atât de cumplită a numerarului bântuie în întreaga țară și, când cea mai solicitată marfă este banul, până la oreșcareva măsura ar fi justificată oțurcare a intereselor ceiace fac însă unele „bănci” întreze orice limită, chiar aceia a uzurei și este o adevărată crimă.

Astăzi solicitatorul poate să dispună de comori prețioase, și nestimate, imobile gajuri și acoperiri, credit nu are, decât în caz că plătește cât i-se cere!

Asta e situația de astăzi. Avem în Cluj trei feluri de instituțiuni bancare: unele solide, mari și cari dispun de un stoc mare de bani, aceste nu creditează decât vechilor clienți și cu garanții solide, și mobile, 2, instituțiuni mai mici, totuși solide, cari nu dispun decât de capitaluri mai mici, — neavând reescompt la Banca Națională, — numai de depozitele clienților și capitalul propriu și instituțiuni, sau bănci intermediare, prin cari băncile mai mari își plasează banii disponibili indirect și „fără risc”.

Primele dupăcum am spus mai sus nu acordă credite, și dacă acordă, aceasta o fac numai față de vechea lor clientelă, și cu o diferență de 3 sau maximum 5—6 la sută, față de camăta ce o luau înainte de criză.

In categoria adouă numără instituțiile mijlocii, solide românești și câteva minoritare, cari neavând reescompt la Banca Națională, lucrează cu banii scumpi ai deponenților și deci acordă împrumuturi foarte reduse și numai pe termen scurt, mediul de interese ce ia după credite variind între 28 și 36 la sută după capitalul împrumutat.

A treia categorie a băncilor, aceia cu capital mic, bănci cari fac orice operațiuni, intermediari, plasări de impru-

muturi uzurale, de gaj, gmanet etc. etc., Criza de numerar de astăzi desigur este o conjunctură unică pentru câteva din aceste bănci peschuitoare în ape turburi. Cunoaștem și noi câteva dintre aceste specimene și avem „cazuri” cu date prescrite asupra lor. Intreze aceste unele iau interese de 48—50 la sută, adică jumătate din capitalul împrumutat, cerând o acoperire în aur dublă sau triplă, plus un cambiu bianco!!

Iată cazul: comerciantului X. i-se apropie o scadență de plată pentru marfă în 15 August. In 12-13 August neputând în casa pentru marfă vândută pe credit, fiind lipsă de sezon îi mai lipsesc 10—20 mii lei. Fiind refuzat din partea unei bănci mari, sub pretextul că nu dispune de numerar i-se dă în mod discret și gratis și pe cale particulară însă prietenescul sfat să solicite acest împrumut dela o bancă mai mică contra gaj, sau cu acoperire cambială și efecte, sau amanet. Comerciantul constrâns primește sfatul, și se adresează băncii numite care să invoiește să-i acorde suma solicitată, contra unui cambiu și depunerea mărfii sau efect aur cu acoperire dublă sau triplă. Interesele nu importă! Numai 48 la sută! Asta se numește afacere.

Asemenea cazuri cunoaștem multe, multe.

Și aceste clandestine operațiuni se fac sub auspiciul unor instituții mai mari și solide, făcîș, în ciuda tuturor legilor, în ciuda tuturor autorităților industriale, comerciale și forurilor competente ale justiției.

Oare nu s'ar putea pune capăt acestei stări? Sau am ajuns până într'atât când obrăznicia și crima nu cunoaște limită, iar acești peschuitoari în apă talbure pot să și spolieze victimele lor în dragă voie necontrolați și fără ca să li se aplice sacțiunile legii? Intrebăm.

Traianus Dacicus.

Industria Clandestină

Este o plângere veche a industrișilor ardeleni, că industria clandestină pe zi se merge se sporțește și atunci, când numărul industrișilor legal grăta o scădere, cel puțin o stagnare, industria clandestină progresaază, înfloiește făcînd concurență ilegală și inegală celor în drept. Efectul industriei clandestine se poate simți în toate ramurile industriale, dar în măsura cea mai pronunțată în industria de construit.

Industria clandestină în general se manifestă în următoarele: Calele industriale fără brevet industrial, întreprind orice lucrări, le execută singur sau în tovarășie, partea aceasta este ilegalitatea. Acești lucrători întovărășiți neavînd brevet industrial, nu sunt anunțați nici la administrațiune financiară, unde figurează ca angajați și astfel nu plătesc impozit angajaților ocazionali, nu sunt anunțați al Casele Cercuale pentru asigurări sociale, nu plătesc taxele cuvenite, deci sunt scutiți de sub mari contribuțiuni, ceace însă industrișii cu brevet în regulă plătesc, astfel acei industrișii clandestini pot întreprinde cu mult mai ieftin partea aceasta înseamnă concurență, și inegală. In industria de construcții situația este încă și mai agravată prin faptul, că stănenii întreprind la construirea în regie proprie orice zidire, precum și măestrii mici de zidari execută atari lucrări, cari trec cercul lor de-a face planul. In afară de concurența ilegală și inegală, în ambele cazuri se periclitează și siguranța locatarilor, nefiind lucrările executate de oameni specialiști.

Industria de construit se poate caracteriza în modul următor: „Din an în an va fi tot mai ușor că ne dăm seamă despre un sezon trecut în industrie de construcții, în fiecare an se micșorează numărul construcțiilor mai însemnate”. Pe lângă situația aceasta „plângerile sunt tot mai dese contra antreprenorilor clandestini”. Situația de atunci nu s'a ameliorat, ci încă s'a înrăutățit și credem sos tî ultima oră de salvare a acestei industrie, care în situația actuală nu se poate face, numai prin intervenția statului.

Tocmai guvernul actual s'a ocu-

pat cu criza de locuințe și ca soluționare a ei a alcătuit legea pentru încurajarea construcțiilor, o lege foarte salutară și binevenită, dar s'a scăpat din vedere, că nu este suficientă numai încurajarea construcțiilor, ci trebuie să fie îngrijit, ca noile construcții să fie executate numai și numai de oameni îndreptățiți și experți, cari au și răspunderea materială și prin practica lor îndelungată sunt în stare să asigure și soliditatea clădirilor.

Se cunoaște bine experiența, că legea industrială, astăzi în vigoare, precum și ordonanțele ei executivă sau a regulamentului sunt învechite și în labirintul acesta al ordonanțelor — fiind câte odată și contraziceri între ele — rătăcirea și eludarea legii este ușoară. Se împune prin urmare necesitatea absolută, ca aceste ordonanțe învechite să fie abrogate și să fie înlocuite cu un regulament nou unitar și modern.

Din cele expuse mai sus se vede clar, situația deplorabilă a industriei și industrișilor constructori, cari cere o apărare urgentă. Dar tot așa trebuie să fie apărute interesele acelor, cari din motivul ieftinătății momentane își zidesc case fără specialist, înlăturînd pe cei în drept, cum și siguranța locatarilor cere o intervenție, fiind viața lor expusă pericolului, prin zidiri slute.

Avînd în vedere că situația actuală, care se tot înrăutățește, este dezastruoasă pentru industrișii constructori,

că în diferite regiuni ale țării sunt diferite regulamente în vigoare, cari trebuie să fie înlocuite cu un singur regulament unitar și modern,

că amenziile actuale nu sunt suficiente pentru împiedecarea abuzurilor,

că interesele superioare ale țării pretind, ca legile și regulamentele să fie absolut clare și executate și, avînd în vedere aceste împrejurări Ministerul ar trebui să delege o comisiune însărcinată cu executarea acestor everuri necesare și absolut indispensabile, — pentru curmarea stării triste în care astăzi ne aflăm. Așteptăm.

BURSA

Devizelor la Zürich 19 August deschidere.

Franci francezi	1485	Shillingi	7320
Franci belgieni	—	Drahme	—
Lire sterline	2515.25	Dinari	911.00
Lire italiene	1710	Lire otomane	—
Dolari	517.60	Zloți	2070
Reichsmark	123.25	Lei	240
Franci elvețieni	—	Napoleoni	—
Coroane cehe	1532.25	Marca Pol.	57½
Coroane ungare	72.25	Pesetas	—

Protecția vamală și Industria metalurgică

Notoriu fiind lucru că progresul industriei naționale depinde foarte mult nu numai de împrejurările favorabile ale procurării materiei brute și consumului produselor ei, ci și de faptul cum înțelege statul să-i acorde prin diferite mijloace ajutorul s'a la valorizarea produselor față de concurența altor proveniențe. Prin protecția vamală statul trebuie să asigure progresul industriei noastre naționale tineră, astfel ca aceasta să poată deveni un ceas mai încuvîntat factor puternic de producție. Memoriul ce'l publicăm mai jos arată necesitatea protecției vamale la industria metalurgică, una dintre cele mai importante industrii ale noastre și care în ultimii ani a lăsat avînt și proporții foarte multumitoare dar care are de luptat cu concurența produselor lor industriilor metalurgice Cehie și Germane...

Articolul de mai jos este memoriul industriei metalurgice adresat guvernului și pentru deosebita importanță îl publicăm în întregime.

„Existența și dezvoltarea industriei se bazează în primul rînd pe anumite condițiuni favorabile. Unde există aceasta se găsește și perspectiva pentru dezvoltarea unei industrie, care să poată prospera. Numai a-rareori însă se întîlnesc toate aceste condițiuni împreună, așa încît căntărirea avantajilor și desavantajilor ce le prezintă, cade în sarcina fondatorilor industriei respective.

Condițiunile aceste se pot rezuma la următoarele:

Materiile prime
Energia (forța motrică)
Materiile auxiliare
Piața de desfacere
Condițiunile de comunicație
Protecțiunea vamală
Legislația industrială

Strîns legată și condiționată de aceste condițiuni o industrie gravitează în interiorul unei țări spre un punct anumit, unde speră să găsească toate împrejurările favorabile. Dacă larg m câmpul de observațiune asupra întregii Europe vom vedea, că și aicea industriile se trag către anumite puncte, unde își găsesc condițiunile prielnice de existență. Astfel vedem Belgia ca o țară producătoare de fier în urme apropiere bogatelor zăcăminte de minereuri (regiunea Minettelor) și a însemnătelor zăcăminte de cărbuni; Luxemburgul ca o țară producătoare de mătăsă etc.

In general guvernele din toate țările s'au nuzit să ridice și protejeze industriile lor, chiar și în cazul când existau numai parțial în țara respectivă condițiunile prielnice, acordîndu-le diferite favoruri. Cu timpul însă încurajarea excesivă a industriei s'a lovit de puternica rezistență a cetățenilor, cari au început să o combată aceasta fiind în detrimentul consumatorilor.

Nu s'a întîmplat însă același lucru cu industria metalurgică. Aceasta era considerată încă din vechime ca

Anchetele noastre.

fiind cea mai sigură bază a apărării naționale, ca un mijloc la care nu se putea renunța dacă se ținea la păstrarea independenței țării și care trebuia posedată și pentru menținerea simfului de siguranță al cetățenilor.

O industrie metalurgică bine dezvoltată nu are însemnătate numai din punct de vedere al apărării naționale, ci aceasta a fost considerată totdeauna și ca cel mai eficace mijloc pentru ridicarea importanței unei țări (Marile puteri sunt toate țări producătoare de fier) Drept urmare această industrie s'a bucurat de o protecțiune accentuată chiar și acolo unde nu avea absolută nevoie și numai pentru de a ajunge cât mai repede în stadiul industriei dezvoltate. Consecința firească a acestei dezvoltări exagerate, pe lângă posibilitatea de plasare limitată este că azi în întreaga lume este o supraproducțiune de fier, pe care industriile respective se forțează a o plasa neapărat. Di cauza aceasta astăzi a devenit pentru noi o chestiune vitală a ne apăra contra acestei supraproducțiuni și a împrejurărilor favorabile de producțiune ce au rezultat din aceasta.

Trebuie să menționăm că la dezvoltarea unei asemenea industrie soarta ei nu o determină minereul, ci cărbunele. Minereul figurează numai pe planul doilea succedîndu-se apoi ceialalți factori de producțiune. Exemplu pentru aceastăgăsim, în Belgia, care cu toate că nu are minereu suficient, totuși are o înfloritoare industrie metalurgică, grație abundenței de cărbune și, Spania care cu toată abundența de minereu, din lipsă de o cărbuni nu și-l poate topi. Acele țări și regiuni cari își pot procura ușor și ieftin cărbunele și cărora le stă la dispozițiune minereuri superioare (Suedia, Rusia, meridională) sau cele cu minereuri inferioare însă abondante (regiunea Minettelor în Lorena franceză și cotul Luxemburgului) sunt avantajate față de celealalte țări. Tocmai aceste condițiuni atrăgătoare au adus cu sine ca aici să se găsească mai ușor și capitalul necesar pentru exploatarea acestei situațiuni favorabile. Dacă mai adăugăm la aceasta și faptul că în regiunile cu industrie puternică se găsesc cu mult mai ușor și mijloacele bănești, v-om înțelege pentru ce uzinele din acele părți sunt mai moderne și prevăzute cu un utilaj mai lucrativ decât ale noastre.

Comparînd furnalele moderne dintr'o țară eminentă producătoare de fier cu furnalele noastre rezultă în detrimentul nostru următoarele desavantajii:

II.

Este important de a ști ce cantități de gaz stă la dispoziție și cât s-a consumat în mod efectiv din ea. Conform datelor noastre statistice capacitatea fântânilor noastre de gaz este în total 2616 milioane metri cubi (finea unului 1924), din acest cuvant în anul trecut sa consumat 216 mil. metri cubi în mod efectiv,

GAZUL METAN

de Ing. Dr. Blankenberg Ferdinand
Inspector general de industrie

III.

Gazul metan ca factor de reședință

Pentru dezvoltarea economică a unei întreprinderi industriale sunt 3 factori de importanță capitală: 1. Materialul brut. 2. Combustibilul și 3. posibilitatea de valorizare (desfacere), care din acești 3 factori este deciziv pentru alegerea locului de stabilire a fabricii, depinde de articolul produs de ea și de calculele comerciale. Alegerea locului atunci este bună și atunci va asigura prosperarea întreprinderii, când baza pe care se clădește întreprinderea oferă atari avantagii, cari pot sta ușor în fața dezavantajelor mai mult sau m'i puțin grele, și lipsei de alti factori. O mare parte a întreprinderilor posibile — așa zisele întreprinderi conjuncturale

— bazate pe o prosperitate momentană, trecînd cu vederea aceste principii, dau rînd pe rînd faliment cu începerea împrejurărilor normale și cu începere conjuncturei comerciale normale.

Pe teritoriul de gaz din Ardeal în cursul anilor din urmă s-au fondat o serie de întreprinderi industriale, cari și-au bazat existența lor exclusiv pe avantajele motrice și calorice a gazului metan. Să primim, acum cari sunt avantajele cari le oferă gazul metan întreprinderilor stabilite în jurul lui și cari sunt desavantajele cari le-au prin faptul că s-au stabilit chiar aci și nu în vecinătatea materialului brut, sau a regiunii de desfacere, sau în locuri unde împrejurările de muncă sunt mai favorabile etc.

Cât mai mare avantaj este acela

că metanul față de cărbune oferă în procesele de ardere o d versitate intru cât privește valoarea sa calorică, ceace se poate dovedi numeric cu exactitate aproximativă. Presupunînd valori calorice egale, un metru cub. de gaz metan costă 70 bani, în schimb cărbunele cu aceeași valoare calorică ar costa 2.36 Lei. Deci diferența ar fi de 1.66 Lei în favoarea metanului. Apoi mai trebuie luate în considerare acele avantagii pe cari le oferă metanul față de alți combustibili prin faptul că se economisește în bani la descărcarea lui, nu dă gudron, cenușă, este ușor de manipulat etc.

Să considerăm acum dezavantajele pe cari le are o uzină prin faptul că ea renunță la locul unde se află materialul brut sau la piața de desfacere, în favoarea locului unde se află comustibilul și se stabilește astfel într'o regiune mai slab populată pentru a fonda de exemplu o întreprindere de prelucrare a fierului, și ar obține gazul metan dela conductul din Sărmaș sau Mediaș spre ex. Baza materialului brut al

acestei întreprinderi ar fi Reșița, de unde s-ar procura fierul brut, pentru a-l prelucra aci în material fin. Costul transportului dela Reșița la Mediaș, face circa 42 bani.

Prelucrarea materialului brut de mai sus în material fin este în termen mediu nevoie de 0,4 metri cubi gaz metan a cărui preț este 28 bani pe kgr. de material prelucrat. Valoarea echivalentă a cărbunelui ar fi 94,4 bani. Astfel am avea pe kgr. de material pregătît o economie de 64,4 bani, de altă parte însă adăgînd la această sumă minusul de 41 bani obvenit cu transportul economie scade la 24,4 bani, aci înău nu s-a luat în considerare pierderea în material obvenită în timpul prelucrării, care iarăși dă un minus.

Să primim acum și celelalte dezavantagii. O fabrică, care este situată departe de oraș și de localități depopulate, trebuie să se îngrijească și de găzduirea muncitorilor și a funcționarilor ei, clădirea de locuințe, iar procurarea muncitorilor experți este anevoioasă și reclamă investițiuni mari. Pentruca comunicarea cu

autoritățile cu calea ferată și cu cumpărători, să se facă rapid și nemijlocit, este nevoie de susținerea unui birou în oraș în afară de biroul de administrație dela fabrică, a căruia spese sunt iarăși o sarcină pe fabrică. Importanța problemei muncitorilor pentru o întreprindere industrială întrucît privește locul ales reiese ușor din exemplul ce-urmează:

In provincia Alabama (Statele unite) metalul și cărbunele erau în nemijlocită apropiere astfel încît a-acest loc părea favorabil pentru înflorire la unei industrie de fier. In schimb însă din cauza climei nesă-nătoase și din cauza muncitorilor multe întreprinderi detersă faliment așa încît industria nu se putu dezvoltă așa acum se sperase.

Deci diferența de preț între gazul metan și cărbune (1 kgr. cărbune de piatră de Petroșani costă în Cluj 1,48 Lei) nu poate fi considerată net ca un avantaj pentru dezvoltarea întreprinderilor bazate pe gazul metan. Situația acestor întreprinderi, cari erau constituite deja înainte de

Prețul cocului care în ultimele zile se urcă în Franța și Belgia la FRC. 125.- per tonă la noi cota Lei.

În urma faptului că transformarea cărbunelui nostru în cocs se face numai cu greu, iar cocul străin este grevat cu mari taxe de transport, minereurile de fier care în uzinele din Anglia regiunea Ruhrului și regiunea Minettelor nu trebuie să suporte decât grevări foarte mici — de multe ori transportându-se la linia de garaj din imediata apropiere — înghit la noi cheltuieli de transport foarte mari.

Varul, care la noi nu este cu mult mai scump decât în străinătate.

Cu toate avantajele arătate mai sus în timpurile normale de calcul în bazinul Ruhrului, 28% din spelele generale pentru minereu, cocs, var și materii auxiliare până la prelucrarea fierului. Acestea sunt însă la noi incomparabil mai mari, ceace se poate ușor dovedi. În regiunea Minettelor se calculează la uzinele care au mine și distilării de cărbuni proprii pentru fierul laminat de exemplu, M 69.20 per tonă, la uzinele însă care sunt nevoite să cumpere cocul, se vând semifabricatele cu M. 80.35 per tonă.

În Renania, Westfalia acest raport se ridică la M. 70.65 resp. la M. 82.75; singura împrejurare care se importă din afară cocul însemnează un adaos de 16—17% (după Oscar Simmersbach) Un alt avantaj al acestor mari topitori din străinătate, constă în exploatarea incomparabil mai rațională și egală a minereului. Lucrând în tot timpul anului cu același minereu simplifică și efinesc simțitor producția. Afară de această exploatare propriu zisă este mecanizată în așa măsură încât în Belgia și Luxemburg se calculează la zi câte 690—700 Kgr. fier brut pentru capul de muncitor din topitorie, față de care la noi se poate conta numai pe 1/10 parte.

În Luxemburg de exemplu statul preia șura Thomas, pentru a o distribui apoi agricultorilor pe preț de cost ca îngrășămintă, prin ceace producția se efinesc deosemena. Taxele de transport sunt

aceia cu mult mai avantajoase decât la noi. După repetatele majorări a tarifelor de transport acestea se urcă dela Liège la Bel-Val, Charleruc etc. peste Anvers la Galați de deabia cu ceva mai mult decât dela Galați la Reșița. O ciudată întâmplare a făcut ca toate orașele noastre mai mari ca Galați, Brăila, Iași, Cernăuți, Satu-Mare, Arad, Timișoara, Craiova etc. să se găsească în apropierea granițelor țării, așa încât cu mici excepțiuni aceste orașe sunt mai ușor accesibile străinătății decât uzinelor din țara noastră proprie.

Prețul de cost al fierului Thomas, brut se compune în regiunea Minettelor în modul următor:

Minereul și varul	M 2.—
Mangan	" 25.30
Cocs	" 8.—
Spese de fabricațiune	M 9.28

Spesele acestea s'au urcat în general azi foarte mult și nici o pozițiune din cele de mai sus nu poate contrabalansa la noi prețurile străinătății, așa încât nu este nimic mai natural decât o protecțiune eficientă a industriei cum s'a făcut de de către alte state. Așa de exemplu industriei germane protecțiunea din 1879, care a contribuit dintr'odată la mărirea rapidă a industriei metalurgice germane (Pentru tablă M 3.—; fier în bare M 2.50; tuburi M 5.—; articole prelucrate M 10.— și unelte M 15.— etc.) sau majorarea tarifului american din 1870, când guvernul S. U. s'a convins că fără protecțiune, industria americană nu poate să țină piept cu industriile înrădăcinate, ca cea din Anglia dex. Mai jos dăm variațiunea prețului șinelor în trei ani consecutivi:

	Statele Unite americane
Marea-Britanie	
1868 . . . S 61.23	\$ 112.29
1869 . . . " 54.99	" 95.07
1870 . . . " 50.37	" 83.16

(Prof. Herm. Levey, Halle).

Din acest tablou reese clar că țările bine dezvoltate industrialmente sunt în situațiunea de a produce cu spese de fabricațiune incomparabil mai însemnate. (Urmează)

CertIFICATELE PREINSE DE CĂTRE STATUL CEHOSLOVAC

Consulatul Cehoslovac prin adresa lui No. 13.020—926. a făcut cunoscut, cmerilor de comerț că certificatele de forigină eliberate de către Camerele de Comerț și de Industrie numai atunci le vizează când în ele se menționează exact și necondiționat cantitatea și specia mărfii (cât și numărul vagonului în care urmează să fie transportată marfa. În cazul contrar se riscă, ca oficiale vamale cehoslovace să nu recunoască certificatele de origină.

În baza dispozițiunii Dir. Gen. CFR la eliberarea vagoanelor pentru mărfurile destinate exportului sunt a se prezenta odată cu cererea pentru obținerea vagoanelor și certificatele impuse de către Consulatul Cehoslovac nu vor putea fi nici odată satisfăcute.

Camera de Comerț a intervenit prin adresa No. 1496—1926. la Dir. Gen. CFR, ca să ia dispozițiuni, ca pe viitor la eliberarea vagoanelor pentru transportarea mărfurilor exportate, să nu mai pretinde exportatorului cu odată cu cererea pentru obținerea acestor vagoane să înainteze și certificatul de origină.

Plicuri eftine furnizează numai **BOROS**
Reg. Ferdinand 2. — Telefon 10-83

O legătură directă între Maramureș și Cernăuți

Tratatul dintre România, Ceho-Slovacia și Polonia. În loc de 36 de ore cu trenul numai 6.

Se știe neajunsurile survenite comerțului în special în urma faptului că deși două localități aproape geografice necesită totuși timp îndelungat pentru străbateră distanței.

Exemplul cel mai tipic ni-l dă cele două centre importante Cernăuți și Sighetul. Situate relativ aproape, în linie directă, necesită o deplasare de 36 ore cu acceleratul și 48 ore cu trenul pe via Ploesti deși prin Cehoslovacia și Polonia ar necesita un timp de 6 ore.

În urma tratatelor duse de reprezentanții căilor terate române-polone și cehoslovace se dă ca sigur că la toamnă se va putea forma trenurile ce vor trece prin numele țări, micșorând astfel foarte mult distanța dintre aceste 2 centre comerciale. Faptul acestea va avea un efect favorabil schimbului dintre cele două centre și regiuni economice, iar schimbul mărfurilor se va face cu rapiditate și economie de timp și bani.

ATENȚIUNE!
Reclama făcută în ziarul Ardealul Economic este cea mai eficientă.

numai 114.5 kilometri pătrați sunt sondați, putem ușor întrevedea posibilitățile de dezvoltare și înflorire ale industriei noastre, îndeosebi în orașele apropiate de acest gaz metan.

Primul este marea dezvoltare a industriei și cu ea împreună avantajele care se obțin din punct de vedere național economic și al doilea că prin exploatarea rațională a terenurilor de gaz este cruțată rezerva noastră mică de cărbune. Este cunoscut ca noi nu posedăm o cantitate mare de cărbune cu valoare calorică superioară și aci este vorba cel mult de Valea Jiului care nu este prea departe de terenurile de gaz și sare participă cu 63% la produsul total de cărbune al nostru. O exploatare mai intensă a comorilor noastre de metan va scădea neapărat pretențiile Ardealului de ost dela zăcămintele de cărbune și astfel și problema minierilor care ne amenință poate fi mai ușor rezolvată.

Rolul mai important pe care trebuie să-l joace gazul metan din Ar-

Pentru încurajarea întreprinderilor publice

Întreprinderile publice au fost în todeauna unul dintre cel mai important factor economic pentru state — și din această cauză, aceste instituțiuni s'au bucurat de un tratament deosebit de favorabil.

CFR le-au acordat linii de garaj și alte multe avantaje ca reexpediție, de taxe de descărcare, acordarea dreptului de cântărire oficială etc. Cu regret vedem însă că în ultimele timpuri nu mai sunt favorizate și sprijinite cu aceste atențiuni din partea Statului, pe care după importanța lor o merită însă pe deplin.

Ori Statul dacă vrea să încurajeze exportul cerealelor prin ajutorul căruia poate să intre în țară valută forte, nu poate să scape din vedere aceste întreprinderi, care este cel mai important factor în realizarea acestei intențiuni.

Am crezut de bine să arătăm cele de mai sus, pentru ca arătând jignirile care s'au adus acestor instituțiuni, să căutăm a le înlătura mai ales acum, când contractele de linii de garaj expirând, se simte nevoia de-a fi reînnoite. Iată chestiunile principale asupra cărora cerem să se revină în parte, soluționându-se cât mai favorabil:

1. Chestiunea adresării cu ocazia punerii la dispoziție a vagoanelor.
2. Cântărirea oficială pe teritoriul întreprinderilor.
3. Majorarea termenului de încărcare.
4. Reintroducerea favorului de reexpediție.
5. Micșorarea taxelor duble, cu ocazia acordării vagoanelor.

Chestiunea adresării cu ocazia punerii la dispoziție a vagoanelor

Se știe că întreprinderile publice întreprind în todeauna mărfurile particularelor, din care cauză nu au interes dispozițiunile CFR, că numai acele vagoane pot să fie puse la dispoziție posesorilor de linii de garaj, cari sunt adresate direct pe numele lor.

Această dispozițiune, cauzând mari neplăceri, ar trebui ca direcțiunea generală CFR să revină asupra lor și în consecință să dispună, ca pe viitor să se acorde punerea la dispoziție a acestor vagoane pe liniile de garaj ale întreprinderilor publice, fără nici o dificultate, când firma particulară, pe numele căreia e adresată marfa de vagoane să fie puse la dispoziție pe linia de garaj a întreprinderilor pe care o menționează în cerere.

De fapt și până acum procedul era același. Intr'un timp CFR a căutat să probeze, aplicând dispozițiunile din contractul pe care au cu întreprinderile din Cluj, însă Direcțiunea Întreprinderilor „Albina” a arătat înaintea unei comisii mixte imposibilitățile aplicării acestor dispozițiuni (pe cari le dovedește și procesul verbal de atunci), și CFR convingându-se de aceasta a renunțat în urmă, de-a mai aplica aceste dispozițiuni față de întreprinderile publice.

Aci menționăm în baza regulamentului CFR, că alți destinatari au dreptul să dispună prin cerere ca marfa posibilă pe adresa lor, să fie predată altora. Din ce cauză și deci CFR face excepțiuni dela regulamentul, chiar față de întreprinderile publice.

deal, este: să puie baza unei politici economice sănătoase încurajatoare a industriei, care grație avantajelor ce le oferă acest teren de gaz, să încurajeze și să subvenționeze toate întreprinderile cari își au aci condițiile de existență respective să le creze și să le desvoale la maxim.

Ce-i drept că întreprinderile formate artificial prin protejare excesivă sunt mai mult spre răul decât spre binele public și ele vor da mai mult sau mai puțin repede faliment, dar totuși este necondiționat de lipsă, ca societatea care preia exploatarea câmpurilor de gaz metan să faca poarte o atare politică economică care să facă posibilă realizarea speranțelor mari legate de acest gaz, și care să facă posibilă progresarea mai rapidă a industriei în aceste locuri, acărei început datează dela preluarea imperiului.

Ca dovadă a rolului e joacă gazul metan în economia națională și a înflinței binefăcătoare, se o au în întreprinderile industriale de pna acum bazate pe gazul metan, asupra bilanșului comerțului extern, aduc ca exemplu industria noastră de sticlă nou fondată lângă acest teren de

Cântărirea oficială pe teritoriul întreprinderilor publice.

Această jignire s'a pronunțat nu mai în timpul din urmă, intrucât până acuma organele CFR au acceptat cântărirea întreprinderilor publice, ca oficială dacă la această cântărire a sîstat și un funcționar dela CFR. Nu înțelegem din ce cauză CFR a oprit acest tratament, când întreprinderile publice tot așa sunt organizate ca și CFR și în multe privințe chiar servesc la ușurarea traficului CFR. Cântărirea precisă și în interesul întreprinderilor publice, fiindcă și ele sunt răspunzătoare pentru declararea precisă a greutății, din cauza căreia atât cântările întreprinderilor cât și personalul mânuitor sunt de încredere.

Atât cântările cât și greutățile întreprinderilor sunt verificate în fiecare an oficial și din acest punct nici C. F. nu poate face vreo obiecțiune contra folosirii lor.

Având în vedere că la deschiderea vagoanelor e prezent și un funcționar al C. F. nu înțelegem pentru ce nu vrea să primască CFR aceste cântări ca oficiale. Astfel întreg contractul de linii de garaj este iluzoriu, dacă întreprinderile publice, la reclamațiunile sale pentru lipsuri, sunt mai puțin laute în considerare decât acelea ale particularilor, cari primesc marfa în magazia CFR. Bineînțeles, că întreprinderile nu mai atunci prețind să fie primită cântărirea nouă, pe cântările lor decimale, dacă și mărfurile la gara de predare sunt cântărite de obicei pe cântare decimale (spre exemplu cereale, făină, sămânțe, etc.)

Așadar numai acele transporturi ar urma să fie cântărite pe cântarele decimale ale întreprinderilor, cari au fost predate la gara respectivă, pe cântare decimale, care fapt se poate constata din foia de trăsură sau din alte documente. Rămâne ca CFR se controleze oricând aceste cântare ale întreprinderilor.

Majorarea termenului de descărcare

De prezent termenul de descărcare e fixat la 6 ore. Acest timp însă e foarte scurt, mai ales când întreprinderile în sezonul campaniei de toamnă trebuie să descarce foarte multe vagoane. Îndeosebi greutatea ce o întâmpină de prezent, e lipsa de muncitori experți pentru descărcare.

De altfel acest termen de 6 ore pentru descărcare este o dispozițiune din timpul războiului, intru susți-

Unificarea și modificarea legii industriale

Intre chestiile cele mai urgente, cari așteaptă o rezolvare legislativă este și reglementarea industriei.

În timpul actual în România mărirea și azi acele legi în aplicare, cari au fost în vigoare în diferitele provincii în momentul unirii. Astfel în Regatul vechiu, în Ardeal, Bucovina, Basarabia și Cadrilater sunt legi moștenite cari diferă conform relațiilor industriale ale țării respective, dela cari sunt preluate, deci acele ținuturi, din punct de vedere al codului industrial, sunt și astăzi streine în dauna mare a progresului industrial și a procedurii unitare. Aceste legi în vigoare diferă într' atâta una

de alta, ca p. e. un industriaș din vechiul regat nu poate exercita în Ardeal o industrie condiționată de calificăție, cum și legile altor ținuturi, pot conține atari condițiuni, prin urmare industriașii sunt legați de un anumit ținut, neadmitând mișcarea liberă, care însă este totuși de dorită pentru dezvoltarea generală a industriei și mai ales a industriei manuale.

Legile sunt și învechite de legea noastră din Ardeal are o vechime de 42 de ani, principiile fundamentale ale legii de atunci nu s'a putut schimba și progresele au fost amendate prin ordonanțe. Modificarea acestei legi au solicitat-o

de la alta, ca p. e. un industriaș din vechiul regat nu poate exercita în Ardeal o industrie condiționată de calificăție, cum și legile altor ținuturi, pot conține atari condițiuni, prin urmare industriașii sunt legați de un anumit ținut, neadmitând mișcarea liberă, care însă este totuși de dorită pentru dezvoltarea generală a industriei și mai ales a industriei manuale.

Legile sunt și învechite de legea noastră din Ardeal are o vechime de 42 de ani, principiile fundamentale ale legii de atunci nu s'a putut schimba și progresele au fost amendate prin ordonanțe. Modificarea acestei legi au solicitat-o

Reintroducerea favorului de reexpediție.

Dreptul de reexpediție era un foarte important favor acordat întreprinderilor publice.

La reînnoirea contractelor de linii de garaj, cu această chestiune n'am dori să complicăm situația, dar punem în vedere Direcțiunii Gen. a CFR, că aceste chestiuni să fie studiate în mod serios și pe cât e posibil, să se pună iar în aplicare în favoarea întreprinderilor publice.

Micșorarea taxelor duble cu ocazia acordării vagoanelor

C. F. la punerea la dispoziție a vagoanelor acordate, socotesc o anumită taxă, iar când aceste vagoane se pun la dispoziția întreprinderilor, afară de aceste taxe, se mai impune și cu taxa de manevră. Propriu zis CFR trebuie să pună vagonul la dispoziția solicitatorului ca să poată descărca mărfurile și nu înțelegem de ce întreprinderile reale trebuie să plătească taxe mai ridicate decât particularii cari descărca mărfurile în linia de curte a CFR. Când ambii sunt supuși la același obligații și deci au același drepturi.

Ar fi just ca întreprinderile publice să fie scutite de taxele de manevră, cu atât mai mult, cu cât punerea la dispoziție a vagoanelor pe alte linii din stație, nu cere manevră mai puțină decât dacă trebuie să se pună vagoanele pe liniile de garaj ale întreprinderilor.

Regulamentul CFR nici nu cunoaște această taxă de manevră și înainte de războiu nici n'a existat.

Datoria CFR este de a ține seamă de aceste doleanțe a-le economice naționale și o modificare în acest sens este și dorința lunei comerciale din Ardeal.

industriașii încă pe timpul regimului maghiar, lucrările pregătitoare au fost și introduse. dar n'au fost realizate.

Defectele vechii legi.

Legea maghiară în timp de 42 de ani — firește — a fost explicată cu mii de ordonanțe ministeriale cari de multeori se contrazice și prin mulțimea ordonanțelor, orientarea este grea pentru autoritățile executive, dar cu atât mai vădit este grea industriașilor interesați, cari contravin legii și organațiilor, neputându-le cunoaște și studia în mulțimea lor.

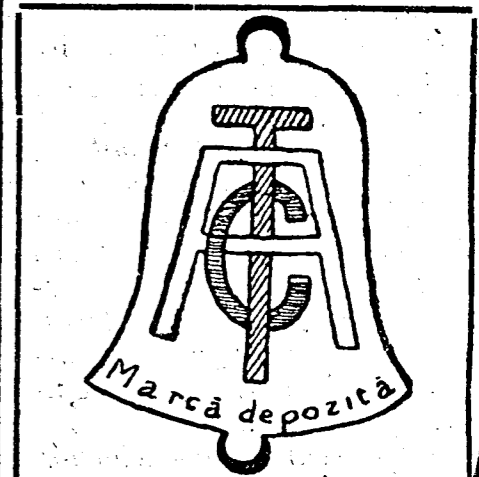
Sanțiunile actuale nu sunt destul de severe pentru împiedicarea contravențiunilor, fiindcă amenziile nu au fost urcate în raport, valutar, astfel la noi — și credem, că și în alte țări ale țării tot așa — contravențiunile s'au sporit în mod înspăimător și dacă progresează ca în trecut nu va fi departe timpul, când acele industriaș, care va voi să aibă toate actele în regulă, să fie o raritate.

Legea industrială, în vigoare în Ardeal, după preluarea imperiului, a suferit modificări radicale prin estinderea legii sau regulamente în vigoare în vechiul regat. Așa de e. concilierea patronilor și muncitorilor în caz de greve, atribuțiunile care a trecut dela corporațiunile industriale, la inspectoratele muncii, mai departe industria insalubra aparține în parte preponderant dispozițiunilor oficiilor sanitare.

Cum se vede din cele de mai sus, am ajuns într'un adevărat chaos, în care rălăcesc autoritățile și din care au folos numai aceia, cari doresc a eluda legea și ordonanțele, cauzând astfel pagube industriașilor serioși, cari își căștiga toate drepturile necesare. Făcându-le concurență ilegală, îi pune în stare de a nu mai putea întreprinde lucrări, păgubesc însă și statul, căruia nu-i plătesc impozite, nici taxele cuvenite caselor cercuale de asigurări muncitorești.

Această situație are și alt efect daunător. Industriașii obosiți în lupta pentru pâine și contra celor abuzivi nu mai au timp și voie, să se perfecționeze, ceace va avea ca urmare o deșăderea a nivelului industriei, care se observă și astăzi. În zădar este înpta instituțiilor, chemate pentru dezvoltarea industriei, mai ales a celei manuale, dacă legea nu le protejează față cu industriașii neindrepțiți și contravenienți.

Ministerul de Industrie și Comerț, va trebui să înlocuiască de urgență codul legii industriale, iar proiectul de lege să fie comunicat și instituțiilor legale ale industriei cerându-li-se avizul iar aceste lucrări fiind preparate de pe acum în cursul vacanței, noul proiect de lege sa poată fi înaintat corpurilor legiuitoare, imediat după deschiderea parlamentului la toamnă.

„TACĂMUL”
FABRICA DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, Str. NICOLAE IORGA 11a.

FABRICA Tacămurilor, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru re-vânzătorii
Telefon 482-
DATI ATENȚIE LA MARCA FABRICEI 111

Citiți Lemnul

Nu strică
să încercați Doamnă cât de bine vă aranjază ochelarii fără cadru dacă suferiți de miopie.
Mare asortiment de ochelari și binoculi în magazinul
Fiul lui
MATIA KUN
CLUJ, Cal. Victoria No. 2.

Criza lemnului de foc

De Dr. Nicolae Căpețanu, directorul întreprinderii lemnului a băncii „Timișana” Timișoara.

De doi ani de zile mereu se aude de criza lemnului, de foc în cercurile forestiere, tot de atâtă vreme publicul consumator repetă același cuvânt îngredindu-l cu epitetele de „enorm de scump”.

Nimenea însă, cu excepția producătorilor forestieri și a comercianților de lemne de foc, nu cunoaște motivele determinante a situației vizate și, mai puțin publicul consumator.

Am avut ocazia să constat aceasta când la una din exploatarea forestiere ale „Băncii Timișana” din Timișoara un înalt demnitar a unui mare municipiu din Banat, care s'a interesat personal de această chestiune și care era foarte revoltat de scumpetea lemnului de foc. Înaltul demnitar a fost pus în curent cu toate registrele exploatarea vizitate, a fost condus la toate operațiunile de exploatare, a fost inițiat în toate și apoi câteva zile a urmărit personal mersul și costul tuturor operațiunilor și a muncilor dela tulpina lemnului în picior, până la despicițura consumată la o uzină a municipiului din chestiune. Mereu cu creionul în mână la sfârșitul anchetei e constatată, că lemnul de foc este cu 25% mai ieftin, decât ar trebui și ar putea se fie în mod legal, și că, capitalul investit în exploatarea forestiere de lemn de foc — nu pot produce întreprinzătorului în nici un caz un profit mai mare decât 8—10% a capitalului, investit.

Voi încerca să descriu cari sunt cauzele crizei lemnului de foc și apoi să demonstrez cu cifre incontestabile care ar trebui să fie prețul lemnului de foc.

Zicem criză, dar să explicăm cum se prezintă. Criză pentru că sau nu sunt lemne de foc suficiente și la timpul necesar, iar cari sunt, să zice că sunt prea scumpe: sau sunt lemne de foc, dar și atunci să zice, că sunt foarte scumpe. Deci criza lemnului de foc se manifesta prin lipsa și scumpetea lor constantă.

De ce nu sunt lemne de foc suficiente pe piața la datele reclamate de consumatori?

Nu sunt lemne de foc în primul rând, pentru că producția lor este în continuă dereștere. În ultimii 3—4 ani producția lemnului de foc a scăzut aproape la jumătate față de timpul din înainte de război. Cauzele sunt multiple și de diferite domenii, noi însă nu vom indica decât cele mai principale:

1. Politica economică generală greșită și ireală aplicată acestor ramuri de producție. În această privință atitudinea Casei Pădurilor joacă importanță, mare în ceea ce privește principiile conducătorilor acesteia în legătură cu aprobarea planurilor și amenajamentelor pădurilor, cari nu pot da numai lemn de foc, prin fixarea suprafeței extrem de redusă a parchetelor anuale de tăiere.

2. Scumpetea capitalului de investiție, care nu se poate asigura decât plăind dobânzi enorme de 30—40% și care această ramură de nu-l suportă.

3. Politica de nimicire a Ministeriului de comunicații în chestia acționării căilor ferate industriale, prin răpirea materialului de cale, în raport cu condițiile impuse în actul de concesione.

4. Sistemul fiscal îngrozitor, care nu ia nici mai mult, nici mai puțin, decât 40% impozite, bineînțeles impuse pe baze revoltătoare de nedrept în sarcina acestei industrii.

5. Taxele de asigurări sociale și accidente enorme, cari sunt fixate fără nici o rațiune și sistem, justificat față de această industrie.

6. Regimul vamal actual care a is aproape total această industrie în taxele vamale enorme.

7. Tariful de transportul pe c. f. r. se face în medie 30—40% din prețul mărfii, apoi suprataxa de 10% la export.

8. Lipsa permanentă de vagoane și mereu crescândă.

9. Nesiguranța transportului pe c. f. r. Lipsurile enorme care rezultă din furturile în cursul transportului.

10. Scumpetea muncii și alimentelor. Criza de muncitori. Riscurile enorme, ce trebuie suportate dela forțele elementare, ploii, inundațiilor, vântului, foc, accidente, friguri etc. 11. Criza de numerar. Neplata la termen a mărfii de către cumpărătorii, fie instituții publice, fie particulari. Rechițiții forțate pe prețuri derizorii.

Perioada lungă, — peste un an — dela epoca producției până la desăcarea și transport, recte incasarea prețului mărfii.

Necesitatea de-a investi capital parte mare, minimum 2—3 milioane și cea mni mică exploatare, care poate fi considerată ca atare și zeci sute de milioane în exploatarea mijocii și mai considerabile, — fără nici o pretenție de-a le putea unui

„mari”, — etc. și așa am mai putea continua mereu. Deocamdată atât. Greutățile sau lipsurile întâmpinate de exploatarea în una sau altă prvință, sau ce-ia-că este frecvent la o grupă întreagă de circumstanțe din cele vizate determină soarta din rând, sau o constrânge să lichideze, sau o amenință mereu, având ca rezultat sistarea sau reducerea producției.

Astfel se naște mereu criza lemnului de foc prin reducerea considerabilă a producției.

Industria, cari suportă toate greutățile vizate pot fi considerate unități economice eroice, iar conducătorii lor adevărați generali eroi a luptei economice ce continuă crește a în proporții rapide.

Prin urmare scăderea producției ia mereu proporții și ca rezultat produce criza cantitativă, iar mijloacele de transport mizerabile, scumpe și defectuoase accentuează criza, pentru că cantitatea chiar redusă nu poate fi distribuită la centrele de consumație în timp necesar și astfel nu se pot satisface nici cererile strict necesare.

Industria, cari totuși mai există și suportă toate sarcinile neraționabile și pun marfa la dispoziție consumatorilor în mod natural trebuie să treacă majoritatea sarcinilor suportate asupra consumatorului.

Calculule ce vor urma vor dovedi însă, ca aceste încercări a consumatorului sunt pe departe de realitate, în favorul consumatorului, astfel, cănici producătorul nici comerciantul nu poate fi acuzat sub nici un motiv, nici legal, nici moral, — că ar urmări spolierea consumatorului.

Consumatorul are însă la baza psihologiei sale nu defect organic cugetă puțin, mai puțin raționează și deloc nu calculează. Evident, este mult mai comod lucru a acuza sumar a crede, fără a cerceta și a se convinge.

Să vedem deci cum se prezintă calculul care produce al doilea element al crizei, care este scumpetea. Azi producătorul în medie cere 6000 Lei pe 10. Tonne lemne de foc de esență fag despicițură cl. I. franco vagon stația de încărcare.

Iată calculațiunea pe care trebuie să se bazeze. Un jugăr de pădure de esență fag în mediu în condiții de distanță și circumstanțe de exploatare bune costă 10,000 Lei, dând maximum 70 Tonne lemn cl. I. și 30 Tonne lemn mixt cl. II—III. și sub clasă. Deci un vagon costă în preț 1000 Lei. — Impozitul agricol este imediat la cumpărare 18 la sută, deci 180 Lei la vagon; taxa de înregistrare a contractului de cumpărare 5 la sută, deci 50 Lei la vagon; speșele de ridicare în plan și confecționare și aprobarea planului de amenajement 150 Lei de jugăr 15 Lei de vagon; 1000 Lei de jugăr cauziunea de împădurire, 24 la sută interesele anuale pe 4 ani, — data restituirii cauziunei — pe vagon 96 Lei; fasonarea unui vagon costă efectiv 800 Lei, înălțitul 750 Lei, apropiatul și încărcatul la linia decauveille 120 Lei; transportul din pădure la stație 1200 Lei, descărcatul, clăditul și manipular a în depozitul stației 168 Lei; încărcatul în vagoane 130 Lei; deci prețul de cost efectiv fără dobânzi și regie și fără impozitul de câștig și 10 la sută minimum de câștig legal al unui vagon este 4509 Lei, 24 la sută dobânzi anual după 4509 Lei sunt 1082 Lei; regie este 10 la sută adică 569,10 Lei, câștig 10 la sută sunt 626 Lei, deci un vagon de lemne de foc ar trebui să coste cel puțin 6886 Lei la producător, nu 5800—6000, cât se poate ajunge maximum azi pe un vagon de lemne de foc.

Iată deci că prețul de circulație al producătorului este în comparație cu realitatea cheltuelilor și costului foarte redus și prin urmare ceiace achită comerciantul sau consumatorul producătorului este aproape prețul sub cost.

Să vedem acum care este situația comerciantului?

Presupunem la fel media 180—200 Km. dela locul de producție la cel al desfacerei.

Prețul lemnului la producător 6000.— Lei. Transportul pe Cfr. 1600.— „ Taxele comunale — pavaj etc. 50.— „ Costul descărcării și cărătuții în depoz. 700.— „ Depozitarea (clăditul în depozit) 120.— „ Tăiatul la ferestrau și mărunțitul (Lipsurile). Manco pe Cfr., coeficientul de ușcare naturală, coeficientul de pier-

dere în rumăgătură 8470x15 la sută 1270.— „ Câștig 10 la sută 847.— „ Un vagon de 10,000 kgr. costă deci 12817.— Lei adică 1 kg. de lemn mărunțit ar trebui să coste 1'30 Lei loco depozit, la care se mai adună 15 bani căraușia la domiciliu și așezarea în pivniță deci în definitiv 1.45—1.50 Lei per kg., după calculație reală.

În realitate însă ne costă pe piață mai mult de 1 Leu sau maximum ou 1.10 Lei.

Se pune acum întrebarea dacă consumatorul mai are drept să se revolte și să acuze lumea pentru specula și spoliere. I am dat toate criteriile de urmărire, i-am dat și cifrele minimale, poate urmări oricine.

Avem curajul să afirmăm cu deplină conștiință că cifrele ce le-am dat sunt absolut minimale și că, decât atât producătorul, cât și comerciantul ar calcula după rigoarea legii speculei, care admite 30 la sută și 20 la sută câștig legal, acestea cifre se vor urca cu cel puțin 20—15 la sută, ceace probează, că cea mai grozavă repercursiune se manifestă tot în favorul consumatorului în comerțul de lemn așa cum am afirmat, pentru că viața economică are o lege meii tare, decât legea speculei a noastră, și acea se numește „legea cererei și a ofertei”, care în

deplină libertate comercială totdeauna este mai favorabilă consumatorului, decât cătușele autorităților și leginitorului formate în dese cazuri din aliaje discutabile.

Sperăm că după aceste destăinuiri zărele cotidiene cari agită mereu pe chestiunea crizei și scumpetei lemnului de foc, vor conțeni această critică lipsită de baze și care este păgubitoare atât industriei, cât și economiei noastre. Or, pesa ne fiind un organ de agitare este chemată pentru aduce critică reală și a descoperi adevărul și pentru a atenua lipsurile de armonie între conlocuitorii unei țări. — Această arhicemarea presei și nu agitația populației împotriva unei industrii.

Așteptăm deci că acea presă cotidiană care s'a ocupat de chestiune să dea convenita rectificare.

Da, există o criză a lemnului de foc, dar acea este de alt ordin și consecințele funeste ale aceleia le suportă producătorii forestieri în mare parte și comerțul mare de lemn de foc, iar din minsurile suferite de acestea beneficiază statul cu o droaie de instituțiuni a-le sale și masele consumatorilor.

Dacă ni-se va cere v'om desvâli și bandajul acestei rane, care ne-a năimicit o mulțime de mici producători forestieri români și a ucis activitatea cooperativelor pe exploatare în mare parte românești.

Da, există o criză a lemnului de foc, dar acea este de alt ordin și consecințele funeste ale aceleia le suportă producătorii forestieri în mare parte și comerțul mare de lemn de foc, iar din minsurile suferite de acestea beneficiază statul cu o droaie de instituțiuni a-le sale și masele consumatorilor.

Dacă ni-se va cere v'om desvâli și bandajul acestei rane, care ne-a năimicit o mulțime de mici producători forestieri români și a ucis activitatea cooperativelor pe exploatare în mare parte românești.

Legiferarea asigurării depunerilor în Austria

In ce constă noua lege. Statul garant pentru sumele depuse

Austria a cărei situație acum de după război nu o invidiază nici o țară, e pe cale de a-se ridica din punct de vedere financiar. Munca depusă de guvernul succedăți la guvern, au căutat ca prin măsuri luate cu asentimentul tuturor financiarilor competenți să-și ridice valuta și să-și creeze o situație economică stabilă după zbuciumările suferite în urma dezagregării imperiului Habsburgic.

O lege trecută recent priu parlamentului austriac ne dă dovada că financiarii austriaci și-au dat seama de datoria care le incumbă, iar legea asigurării obligatorii a capitalurilor depuse spre fructificare pe lângă originalitatea sa va căuta să fie studiată și de celelalte state.

Importanța acestei legi

In urma situației politice create de război Austria a avut de suferit mult din punct de vedere financiar. Crahurile formidabile pe care istoria nu le-a înregistrat încă, s'au produs la intervale destul de dese, apucând prejudecii atât micilor depozitenți cât și acelor care aveau investite întreaga lor avere în bănci.

Legea actuală voeste de a scuti pe depozitenți de a mai risca, afirmând un adevăr că: siguranța este anul din stăpîni pe care se sprijină o situație economică sănătoasă.

Urmează să vedem care vor fi efectele acestei legi cari promit să revoluționeze stabilitatea financiară și credem că guvernul nostru se va interesa de aceasta lege iar viitorul apropiat ne va arăta de este cazul de a-se introduce și la noi această măsură.

Camera de Comerț locală a dat un aviz favorabil pentru înființarea unei corporațiuni industriale în localitate.

BANCA CHRISOVELONI S. A. R. CLUJ ca Reprezentanța oficiului de vânzarea a zahărului din București

Primește comenzi de zahăr conform condițiilor și cu prețurile fixate din partea Oficiului de vânzarea al zahărului în orele de serviciu, — la Secția Comercială a sucursalei Băncii din Cluj Str. Memorandului No. 8.

Alte măsuri

In urma acestei legi controlul statului în ceea ce privește activitatea

instituțiilor financiare autorizate de a primi depuneri va fi mai mare. Pe lângă autorizația dată de guvern instituțiilor de a primi depuneri, statul prin ministerul de finanțe va avea un control mai mare asupra bilanțurilor care ar fi înaintate de acum înainte la sfârșitul fiecărui semestru.

Importanța acestei legi

In urma situației politice create de război Austria a avut de suferit mult din punct de vedere financiar.

Crahurile formidabile pe care istoria nu le-a înregistrat încă, s'au produs la intervale destul de dese, apucând prejudecii atât micilor depozitenți cât și acelor care aveau investite întreaga lor avere în bănci.

Legea actuală voeste de a scuti pe depozitenți de a mai risca, afirmând un adevăr că: siguranța este anul din stăpîni pe care se sprijină o situație economică sănătoasă.

Urmează să vedem care vor fi efectele acestei legi cari promit să revoluționeze stabilitatea financiară și credem că guvernul nostru se va interesa de aceasta lege iar viitorul apropiat ne va arăta de este cazul de a-se introduce și la noi această măsură.

Camera de Comerț locală a dat un aviz favorabil pentru înființarea unei corporațiuni industriale în localitate.

BANCA CHRISOVELONI S. A. R. CLUJ ca Reprezentanța oficiului de vânzarea a zahărului din București

Primește comenzi de zahăr conform condițiilor și cu prețurile fixate din partea Oficiului de vânzarea al zahărului în orele de serviciu, — la Secția Comercială a sucursalei Băncii din Cluj Str. Memorandului No. 8.

Alte măsuri

In urma acestei legi controlul statului în ceea ce privește activitatea

ELEONORA SZILÁGYI S. A.

Fabrică autorizată pentru producerea de liqueururi, romuri și cognac, și

Prima Fabrică Română de șampanie CLUJ.

PRODUCE:

tot solul de liqueururi, romuri, cognac și punchuri de prima calitate și igienice autorizate prin legea sanitară.

Șampaniile excelente „Favorit”-sec, „Demii”-sec, „Extra”-sec și „Femina”.

Pivnețele societății sunt aprovizionate cu vinuri provenite din cele mai renumite podgorii aredenești, din vechiul Regat și podgoriile Aradului.

Specialități: „Rózsamál”, „Som-dulce” (Corniță), „Risling-dulce”, „Călugărul sur” și vinuri de „Asszu”.

Biroul central, pivnețele și fabrica de șampanie se află în CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 103.

Filiala: în REGHINUL-SĂSESC. (Casă proprie.) 16—52

Băile Borsec

S'au deschis la 1 Iulie

Băi calde și de nămol din apă foarte bogată în acid carbonic al izvorului

„LOBOGÓ”

recapat în anul curent. Hoteluri Speranță și Melih densiuni, vile cu 600 Camere. Fanfara militară și și diverse distracțiuni. Dela Gara Toplița-Română comunicațiune regulată de automobile.

Camere se pot comanda la administrația BĂILOR BORSEC.

Dirrecția comercială Cluj Str. Memorandului No. 8.

Mare târg de GHETE LA

FRAȚII GONDA

Cluj—Oradea-Marc

(vis-a-vis de postă)

Pentru funcționari prețuri reduse

Ca mărci cele mai bune bere sunt recunoscute!

berea albă „URSUS” — berea neagră specială „HERCULES” a fabricii de bere

CZELL din CLUJ

Să găsește pretutindeni!

ATENȚIUNE!

MASINI de CUSUT SINGER

Un cadou folositor și prețios este mașina de cusut

„SINGER”

Se poate procura și cu plăți în rate lunare extraordinar de avantajoase

Instrucție gratuită în brodat artistic, în zilele săptămânii dela 8—1 și după masă dela 3—7

BOURNE & Co.

Cluj, Strada Memorandului No. 25.

Mare reducere de prețuri

la

Cauciucurile Continental

la magazinul

IOAN I. JILESCU

CLUJ, Strada Regina Maria No. 16.

Sticlărie și porțelan

geamantane pentru călătorie și gente de piele pentru doamne, mai ieftin cumpărați în

Magazinul „PARISIEN”

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12.

Abonați „ARDEALUL”

IN VEDEREA INTERNATELOR

Toate imprimările de contabilitate

Foi de zi, Evidența alimentelor, Tablouri, Chitanțe etc.

se pot procura la

LIBRARIA BOROS, CLUJ

INFORMATII INTERNE

D. Ministru de Finanțe Ion Lapedatu, vineri în 19. August a inspectat Administrația financiară locală, însoțit de un director din minister. D. ministru a plecat din Cluj în aceeași zi la Oradea, de unde la Arad și Timișoara.

La cererea pantofarilor din localitate se va începe în localitate un curs de perfecționare pentru pantofari începând cu data de 12 Iulie. Dl. C. Lenghiel a fost însărcinat ca măiestru instructor. Până acum, sau înscris la acest curs 29 de persoane.

Au fost decorați cu „Meritul Comercial următorii comercianți clujeni: Mihail Maier Dr. D. Olariu, Aurel Petricaș, M. Rozsa, M. Somlyay, A. Gutfried, V. Ilescu, I. Vlad D. Vonica, M. Jonescu, I. Daly și A. Pop.

Faptul acesta ne bucură cu atât mai mult întrucât dintre cei decorați sunt unii dintre cei mai de seamă comercianții ai orașului nostru și reprezintă cu demnitate comerțul.

Comisia specială Economică a aprobat prin decizia Nr. 48246/926 urcarea capitalului social dela 500 mii la 5 milioane lei a Societății an. Prima casă de împrumut pe amant din Cluj. Aflăm că noua emisiune a fost acoperită în întregime de vechii acționarii încă cu data de 31 Iulie a. c.

Conducerea acestei societăți să compune din d-nii: Prof. Cioran, Victor Ilescu, Vasile Vlaicu, dir. de bancă, Dr. Casiu Maniu prof. univ., dr. Alexandru Pop și Angelo Stătescu avocat, dr. Septimiu Barișiu, prof. Ioan Văleanu, Teofil Riga fost inspector gen. etc. etc.

Societatea a înființat o sucursală în Arad în decursul acestui an.

In chestiunea industriei clădite în urma memoriului secției constructorilor a corperației industriștilor din Cluj, care a prăstat contra faptului că mulți antreprenori practică meseria de constructor fără să fie înregistrați în jurnalul constructorilor și fără drept de constructor, d. Inspector general industrial ION BICIU, delegat Ministerului de Industrie și Comerț a convocat în săptămâna trecută, luni d. m. în 9 August o conferință a tuturor constructorilor cu scopul de-a asculta toate doleanțele lor. In decursul acestei anchete, d. Inspector general Biciu a promis o energetică intervenire la minister, ce urmează să o facă, și că va propune ministerului aplicarea sancțiunilor severe împotriva tuturor acelor contravenienți, cari vor primi și execută construiți și clădiri neavând dreptul de constructor, lucrările acestor fiind oprite chiar în decursul construirii, dacă se va contraveni cu legea.

Citim în revista forestieră „LEMNUL”.

Revista „Lemnul” a scris la timp că fabrica germană de gaterie și instrumente și mașini pentru prelucrarea lemnului CARL TREIDE din Remscheid încă acum doi ani intenționa să construiască o nouă fabrică similară în România, și anume în Brașov.

Dupăcum aflăm fabrica Carl Treide deja a și pus în realizare acest plan al ei formând o nouă societate în care s'a cointeresat un grup de frnanciari români din regiunea Brașovului între cari înregistram persoana dlor Emeric Montag directorul fabricii textile din Șeșpi șftul Gheorghe, Max și Desideriu Neumann, fabricanți de spirit din Șeșpi șft. Gheorghe și d. Kamaryt proprietarul casei Kamaryt și Meder din Brașov.

Exclusivitatea desfacerei produselor fabricii o va avea casa Kamaryt și Meder din Brașov.

Consiliul de Administrație al Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, în compleul și-a ținut ședința ordinară pe luna Iulie a. c. după o amănare în ziua de 4. August a. c. având la ordinea de și următoarele:

- I. Raport prezidial.
- II. Raport de gestiune.
- III. Propunere pentru contractarea unui împrumut de 5—cinci milioane Lei, în scopul construirii Căminului Camerei pentru uconicii industriali și comerciali din Cluj.
- IV. Incurajarea Intrepozitelor Publice.
- V. Unificarea și modificarea legii industriale.
- VI. Industria clădite.
- VII. Eventuale propuneri.

La conferință au luat parte foarte puțin membri, cari au luat cu toții parte la discuțiunile tuturor punctelor ordinei de zi.

Firmele noul Inregistrate la Tribunalul Cluj în anul 1926. 1. „Hercules” Löbl și Kende Com. art. bazar, Cluj C. Reg. Ferd. 10. 2. Banca Ardeleană și Casa de Banca Cluj P. Unirii 32. Economii s. a. Cluj filiala Brașov, Sibiu, Arad, Oradea. 3. „Victoria Națională” soc. an. de asigurări Cluj. 4. A Vlad și comp. banca „Mercur” casa de împrumut pe amant schimb, păstrare Cluj, Str. N. Iorga 3. 5. Alexandru Vlad, birou pt. mijlocirea devizelor Cluj, Str. Iorga 3. 6. Frații Rethy fabr. de cărăufărie Cluj, C. Moșilor 11. 7. Banca Industriștilor s. a. Banca Cluj, P. Unirii 23. 8. Dipl. Ing. Dr. S. Fekete birou pt. întreprind, tech. Cluj, Str. Mice 30. 9. Magazin „America” Hajnal & Co. ma nufaciură Cluj, C. Reg. Ferd. 1. 10. Cooperativa de Credit și Păstrare a lnd. și com. coop. de credit Cluj, Piața Unirii 24. 11. „Meteor” fabr. de eternit s. a. Cluj, P. Unirii 24. 12. Iuliu Lebovits com. de lemne Aghires, jud. Cluj. 13. Barouhloglu Isac com. fructe Bistrița (Năsăud). 14. „Lyon” Löbl. Leismann fabr. de tricotaș Bistrița. 15. „Victoria” coop. de credit și economii, Ciachi-Gârbou. 16. Sfânta Margareta soc. coop. de aprovizionare Sânmarghita. 17. Industria Mecanica Rom. de ață Noe și Klein Dej. 18. Samoil Bernath con. de piele Dej.

PIAȚA ECONOMICA ȘI FINANCIARA

Piața cerealelor

Prețurile cerealelor actual sunt positatea Cluj la:

Grâu lei:	900—
Secară „	660—680
Orz „	625—630
Porumb „	585—590
Ovăz „	640—
Fasole „	600—
Făine de pâine lei 12—kg.	
„ de fiert lei 15—kg.	
„ de 0 0 lei 17 kgr.	
„ de grizi 22 lei kgr.	
Tărâje lei 450 kgr.	

Vite

Vite 36—40
Porci 44—54
Vițel de lapte 40—46

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

„Țiteiul cotează 28.100—28.300 lei vagonul de Buștenari și Băicoiu ușor și 22.900—23.000 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.20 ei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.30 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 7.10 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 7.15 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și și oferit la 3.00 lei kgr.

Motorina este cerută la 1.90 lei lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.— lei kgr.

Păcura este cerută la 1.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.55 kgr.

Uleiurile CFR. se găsesc la 5.15 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal e cerut la 7.30 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.30 lei kgr. și cel OOO la 11.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 340—335.
Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 46—295.
Plumb lei 44—48.
Zinc lei. 4—55.
Antimoniu lei 100.
Aramă lei 105—135.
Alamă lei dela 103—130.
Tablă neagră dela 05—140 mp. lei 21—14 —
Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 21—50.
Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 30—32 pe kgr.
Tablă albă dela 90 libre la 216 lei 1500—3350.
Fer: în bare lei 10'60.
„ beton lei 10'60
„ cornier lei 10'70
„ balot 12'50
Tevi de gaz: negre dela 24—350 lei.
Tevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Fuziunea Băncii Economice ca Banca Ipotecară Ardeleană.

Din surse bine informate aflăm că între Banca Economică și Banca Ipotecară din Cluj va avea loc în curând o fuziune. Lucrările sunt deja în studinea realizării astfel că, la începutul lunii viitoare va avea loc adunarea generală. Odată cu fuziunea se va sta-

Spirtoase

Spirit engros 50—56 lei.
Vin 17—35 lei.

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 42—222
Batist m. lei 45—135.
Mătasă m. lei 600—1700.
Pânză m. lei 39—100.
Ciorapi de bumbac lei 26—35.
Ciorapi de ață ldi 80—90.
Ciorapi de fidecos lei 85—150.
Mănuși de ață lei 30—100.

Coloniale

Cafea Rio 160.
„ Maragojip 280.
„ Salvador 175.
„ Portorico 185.
Orez Rangoon 22'50.
„ Japonez 30—
Cacao Corf. 81.
Lămâi per ladă 950
Ceai Moning 130, O. P. 220-30.
Migdale 300.
Zahăr 30'75—33'75.
Piper 98.
Scrișoară 90.
Alune 185—195

Furale

Fân 160—200.
Lucernă 180—200.
Pae 30—60.

Pielărie

Talpa I-a lei 130.—140
Talpa II-a lei 120—135.
Crupon I-a lei 180—200.
Crupon II-a lei 125—170.
Gatur 100—135
Porle englez 155—190.
Box negru I-a 100.
Box negru II-a 80—90.
Box color I-a 105—125.
Box color II-a 100—110.
Chevreaux 60—75.
lac 110—135

Chimicale

Salicil 240.
Glicerină 160.
Formalin 85.
Naftalin 24—28.
Acid carbonic 68—74.
Chinină sulfurică 5000.
Stearină 70.
Parafină 50.
Ceresină 70—75.
Sare bismut 1200—1400.
Vaselină albă 85.
„ galbenă 68.
„ albă americană 110
„ galbenă americană 70.

bili capitalul social al noiei instituțiuni la 10 milioane lei. Banca va porta numele de Banca Economică și Ipotecară Fuzionată S. A. Ca director general al acestei bănci este designat d. Emil Hirsch, președinte al Băncii Ipotecare. Birourile nouel institut se vor instala în casa proprie a Băncii Ipotecare din strada Memorandului.

D. Farkas Mozes directorul general al fabricii de piele Renner și-a dat dimisia din portal de președinte al secției industriale a Camerei de Industrie și Comerț din Cluj.

Frații Gonda din localitate s'a folosit în ultimul timp de o reclamă din care reeșia o concurență ilicită. In urma intervenției Camerei de Comerț, Autoritatea Industrială de I. instanță a pedepsit numita firmă la 2000 lei amendă și interzicerea pe mai departe de a întrebuița acest sistem.

La intervenția Camerei de Comerț din localitate s'a acordat erei pepini cumpărarea a 200 Kg. de glezură dela marele statului dlui Friedman din comuna Hida.

Știri economice externe

O noua emisiune de cervoneși hartie. Moncova, (Ceps). Secțiunea de emisiune a Băncii de Stat rușeșii a publicat balanța din 1 August din care reeșă că numărul cervoneșilor hârtle s'a ridicat în luna Iulie cu 25 milioane ruble. Emisiunea ajunge la 1 August 751 milioane ruble. La 1 Iulie ea a fost numai de 726 milioane ruble.

Guverul sovietic tratează în prezent cu fabrica estoniană de vagoane „Dvigatel” în privința furnizării unui mare număr de vagoane pentru Rusia. Astfel de tratative se duc și cu fabrica de vagoane „Phönix” din Riga. In cazul când comenzile vor fi încheiate construirea se va face cu ajutorul capitalului străin, probabil cu psrticiparea capitalului francez.

Expoziția plutoare turca la Gdansk. Gdansk. (Ceps). Acum câteva zile portul a iost vizitat de vaporul „Kara-Denis” pe care se află expoziția blutoare turcă. Vaporul a plecat din Constantinopol în jumătatea lunii Iunie, a trecut prin porturile Mării Mediterane și engleze, vizitând și porturile din Marea Baltică. Expoziția a fost deschisă la Gdansk de ministerul turc în Polonia Yahia Kemal Bei, Cei cari au vizitat vaporul au fost un bazar de vindere și cealaltă o sală specială pentru expoziția produselor orientale.

Nouii căi ferate în Rusia. Moscova. (Ceps). Comisăriatul trasportului a alcătuit un proiect pentru construirea de noui linii de căle ferată. In primul rând vor fi legate oraele din Siberia lângă care au fost colonizați emigranții agricoli. Noui linii de eale ferată vor fi consruite și în Ural. Lucrările se vor începe la începutul anului 1927.

Exportul de oua din Jugoslavia. După datele statistice oficiale Jugoslavia a exportat în primile 5 luni din anul curent 12791 vagoane ouă în valoare de peste 336 milioane dinari.

Exportul Jugoslav din Iunie. Belgrad, (Ceps). Direc-

țiunea generală vamală a publicat datele asupra exportului Jugoslav din luna Iunie curent. In ce privește exportul mărfurilor în cantitate, el a crescut considerabil, însă ca valoare el prezintă oricari descreșteri. Numărul tonelor de mărfuri ce au fost exportate în Iunie curent ajunge la 402 mii. In Iunie 1925. numărul tonelor a fost 359 mii. Exportul din Iunie curent prezintă o valoare de 612 milioane dinari hârtie. (aproape 56 milioane dinari aur). Valoarea mărfurilor exportate în acelaș interval în 1025 a fost de 671 milioane dinari hârtie. In cantitate exportul prezintă deci o creștere cu 12,16 la sută, iar în valoare el prezintă o scădere cu 3—65 la sută.

Exportul aramei brute prezintă o mare creștere. In Iunie curent acest export a ajuns la 1.015.000 kg. în valoare de 24.480.000 dinari. In Iunie 1925 exportul aramei a fost de 760 kg. în valoare de 22.800 dinari.

In primele 6 luni din anul curent Jugoslavia a exportat 2.616 tone mărfuri în valoare de 3.938 milioane dinari. In anii 1924 și 1925, exportul era de 1.535.000 tone în valoare de 4.176 milioane dinari și 2.145.000 tone în valoare de 4.506 milioane dinarii

Sub președinția dlui ministru al Agriculturii și Domeniilor C. Garoflid cu sediul în București decurând s'a înființat de către sindicatul Morarilor din vechiul regat. Banca Morarilor și Cerealiștilor s. a. cu un capital social de 500 milioane lei din care 40 la sută a fost semnat de către un grup financiar străin. 30 la sută a capitalului a fost vărsat.

Banca își va înființa sucursale în toate orașele mari ale tuturor provinciilor.

Comisia de control operă de pe lângă judecătoria de Ocol urbană a termenat lucrările de control a tuturor distribuitorilor de locuri de case Revizuirea era necesară având în vedere că mulți dintre cei căror li-s'au dat locuri de casă, în loc să construiască case, au vândut s'au speculat aceste terenuri. După declarațiile D-ului prefect Dr. Marcian Călușiu în tablourile noui se vor lua toți solicitorii de locuri de construit de case, îndreptățiți. Se vor distribui locuri de case chiar în oraș pe terenurile vjrane neclădite și în dosul Academiceii de Agricultură

TELEFON: 991.
Adresa telegrafică: **ALTERNO**
SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.
Cluj, Str. Regina Maria 16
Mare depozit permanent de generatori electrice, dinamuri, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternativ și de material pentru instalațiuni.
Reprezentanța firmei Ganz & Comp. Danubius Societate Anonimă Budapest, pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe, pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căl ferate precum și pentru accesoriile necesare.

Plăcile de Asbest (Eternit) „METEOR”
ale fabricii de eternit din Oșorheiu jud. Bihor
sunt cele mai durabile și mai plăcte! Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare, rezistă tuturor tempestațiilor, precum și focului, e mai bun și mai ieftin ca cel de tînichia sau figlă. Executăm lucrările de acoperire în toate culorile și după toate sistemele moderne.
Acordăm garanție pentru calitatea materialului și manopera acoperișului
Reprezentanțe în toate centrele de județe.
Abonați „LEMNUL,”

Porțelan Rosenthal Veritabil
Pentru 12 persoane serviciu de masă 71 buc. Lei 4850.—
„ 6 „ la fel „ „ 26 „ „ 1900.—
„ 12 : „ serv. de ceai ori cafea „ „ 1100.—
Alpaca veritabil cuțit, furculiță și lingură 3 buc. „ 180.—
FISCHER sticlărie CLUJ

„ CRISTAL ” VOPSEȘTE și CURĂȚĂ CLUJ
Telefon No. 500.